

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249009

ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
EXPECTATION OF COMMUNITY LEADERS IN NAKHON KHON KAEN
MUNICIPALITY TOWARDS STUDENTS' DESIRED CHARACTERISTICS
IN SOCIAL STUDIES RELIGION AND CULTURE STRAND

นางสาวพรอสุณีย์ แฉฉวีสินธุ์

จิตขานีพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

249009

b 00253545

ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
EXPECTATION OF COMMUNITY LEADERS IN NAKHON KHON KAEN
MUNICIPALITY TOWARDS STUDENTS' DESIRED CHARACTERISTICS
IN SOCIAL STUDIES RELIGION AND CULTURE STRAND

นางสาวพรอรุณร์ แดมวัฒนะ

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ.2553

ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นางสาวพรอรุณร์ แอมวัฒนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

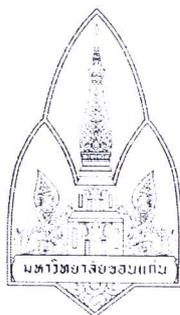
พ.ศ. 2553

**EXPECTATION OF COMMUNITY LEADERS IN NAKHON KHON KAEN
MUNICIPALITY TOWARDS STUDENTS' DESIRED CHARACTERISTICS
IN SOCIAL STUDIES RELIGION AND CULTURE STRAND**

MISS PORNARUN TAMWATANA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION IN SOCIAL STUDIES
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวพรอรุณร์ แถมวัฒนะ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ เยวภา ประคองศิลป์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ ชูรัชัย กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. มงคล ดอนเขวา กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. มงคล ดอนเขวา)

(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมาตย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

พรอรุณร์ แถมวัฒน์. 2553. ความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.มงคล คอนขวา

บทคัดย่อ

249009

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตชุมชนเทศบาลนครขอนแก่น 2) ศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่เป็นกรรมการสถานศึกษาและไม่ได้เป็นกรรมการสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น 4 เขต ประกอบด้วยชุมชนย่อย 88 ชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่คาดหวัง (Check List) 3) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวังเพิ่มเติม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานการแจกแจงความถี่ (f) การหาค่าร้อยละ (%) ค่าไคสแควร์ X^2 และสรุปความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

จากการสัมภาษณ์คาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตชุมชนเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ในภาพรวมความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนเห็นว่าสำคัญ 5 อันดับต้นคือ มีจิตสาธารณะมีค่าร้อยละ 55.68

249009

ยึดมั่นในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ร้อยละ 51.14 อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุขร้อยละ 50 มีคุณธรรม ร้อยละ 46.59 และคุณลักษณะที่ 5 คือ พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี ร้อยละ 39.77 โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านเข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อบ้านได้ดี ไม่มีผู้ใดให้ความสำคัญเลย

2. การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่เป็นกรรมการสถานศึกษาและไม่ได้เป็นกรรมการสถานศึกษาพบว่า จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งหมด 20 คุณลักษณะ มีความแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 9 คุณลักษณะเรียงตามลำดับค่าความแตกต่างมากไปน้อยคือ คุณลักษณะรักท้องถิ่นและประเทศชาติ ($p=0.00$) คุณลักษณะมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนตนเอง ประเทศไทย และมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน ($p=0.001$) คุณลักษณะมีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ($p=0.002$) คุณลักษณะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ($p=0.006$) คุณลักษณะมีคุณธรรม ($p=0.017$) คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ($p=0.018$) คุณลักษณะภูมิใจในความเป็นไทย ($p=0.032$) คุณลักษณะมุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม ($p=0.036$) และคุณลักษณะมีจิตสาธารณะ ($p=0.047$)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นพบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในทุกด้าน (80.6%) จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้สร้างจิตสำนึกในด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ (57.9%) วิธีสนับสนุน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน (28.4%) และวิธีจัดตั้งกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อมีทุนใช้จ่ายในการพัฒนาการศึกษาชุมชน (13.6%)

Pornarun Tamwattana. 2010. **Expectation of Community Leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality toward Students' Desired Characteristics in Social Studies Religion and Culture Strand**. Master of Education Thesis in Social Studies, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assist. Prof.Dr. Mongkhon Don-kwa

ABSTRACT

249009

The purposes of this research were 1) to study the expectation of community leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality toward desired characteristics of students in learning strand of Social Studies, Religion and Culture, 2) study for comparing the expectation of community leaders between those who were and were not members of school and 3) study the views toward participatory process of forming desired characteristics of community leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality.

Sampling group for this research were community leaders from 4 areas of Nakhon Khon Kaen Municipality, which were divided to 88 sub-communities.

Research instruments were interview forms which were divided to 3 parts including 1) interview form for general information of data providers, 2) interview form for desired characteristics of students in learning strand of Social Studies, Religion and Culture through format of check list and 3) interview form for the views toward participatory process of forming desired characteristics and recommendation toward additional expectation on desired characteristics. Data was analyzed through method of basic statistics included frequency discrimination (f), percentage (%), Chi-Square (X^2) and summary in essay format.

Research findings were found as follows:

The interview for expectation of community leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality toward desired characteristics of students in learning strand of Social Studies, Religion and Culture revealed that;

249009

1. For overview of expectation of community leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality toward desired characteristics of students in learning strand of Social Studies, Religion and Culture, it could be ranged from high to less recognition of importance through first five aspects as follows; 55.68% of having public service mind, 51.14% of appreciation of monarchy democracy, 50% of living in peace throughout communities around the world, 46.59% of having moral, and 39.77% of developing oneself to be a good citizen. However, it found no one who realized the importance of desired characteristics in understanding culture of neighboring countries.

2. A study for comparing the expectation of community leaders between those who were and were not members of school committee could identify the statistical significant difference for 9 from 20 desired characteristics at 0.05 level, which could be ranged from much to less difference as follows; loving local community and nation ($p=0.00$), having knowledge about own community, Thailand and current situation of the world ($P=0.0001$), planning life, work and thinking with reasonable and appropriate views ($p=0.002$), having basic knowledge in Sufficiency Economy Philosophy ($P=0.006$), having moral (0.017), being energetic learner ($p=0.018$), be proud to be Thai ($P=0.032$), doing good thing and benefit for society ($p=0.036$) and having public service mind ($p=0.047$).

3. Point of views toward participatory process of forming desired characteristics of community leaders in Nakhon Khon Kaen Municipality were found as follows; behaving oneself as the good role model for all aspects (80.6%), providing activities or training to educate and build awareness of beneficial matters (57.9), support and promoting the participation between government, family and community (28.4%) and forming economic group such as the saving cooperative as the funds for developing community education (13.6%).

งานวิทยานิพนธ์นี้มอบส่วนดีให้แก่บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มงคล คอนขวา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ปลุกฝังให้ผู้วิจัยรักการทำงาน สนับสนุนให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์เยาวภา ประกองศิลป์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อุบลพงษ์ วัฒนเสรี รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนท รองศาสตราจารย์สุวรี ศิระแพทย์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ ดร. บั้วพันธ์ พรหมพักพิง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์สุภาวดี อนวัชมงคล อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณประธานชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นทั้ง 88 ชุมชน ที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ ให้ผู้วิจัยได้มีความมุ่งมั่นในการศึกษาวิจัยจนสำเร็จ

ขอขอบคุณทุกความช่วยเหลือ ทุกกำลังใจที่คอยผลักดันให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด การศึกษา

ท้ายที่สุด คุณความดี และประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดาอันเป็นที่เคารพยิ่ง ครูบาอาจารย์ทุกท่านและทุกคนในครอบครัว แดมวัฒนะที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอดในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

พรอรุณร์ แดมวัฒนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	5
3. ขอบเขตของการวิจัย	5
4. นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. ความคาดหวัง	8
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	12
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมศึกษากับชุมชน	23
4. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น	30
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
3. การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	48
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	62
1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	62
2. ผลการศึกษาคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	64
3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมและ ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	71
4. การอภิปรายผล	74
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	81
1. สรุปผลการวิจัย	81
2. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้	82
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	90
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	94
ประวัติผู้เขียน	99

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตและชุมชน 46
ตารางที่ 2	ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในค้วชีวัดและ สาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 51
ตารางที่ 3	คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสัมภาษณ์ 56
ตารางที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล 61
ตารางที่ 5	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 63
ตารางที่ 6	แจกแจงความถี่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้นำชุมชนคาดหวังในภาพรวม 64
ตารางที่ 7	แจกแจงความถี่ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามผู้นำที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา 66
ตารางที่ 8	แจกแจงความถี่ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามผู้นำที่ไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา 68
ตารางที่ 9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 69
ตารางที่ 10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติม 70
ตารางที่ 11	แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา 72

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
ภาพที่ 2 แผนที่ชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น แบ่งตามเขต และชุมชน	47
ภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือ	49